

Proiectul IRIS:
**Cercetare privind identificarea barierelor și facilitatorilor în adoptarea
tehnologiilor video**

București, 15 Octombrie 2015. În cadrul Proiectului IRIS (Adopția și Impactul tehnologiilor video inovative în Serviciile publice de educație și administrație locală) au fost făcute publice primele rezultate preliminare ale studiului privind identificarea barierelor și facilitatorilor în adoptarea tehnologiilor video, studiu condus de către Universitatea din București.

Universitatea București, împreună cu Universitatea Politehnică din București și Concept Electronics derulează proiectul de cercetare *Adopția și Impactul tehnologiilor video inovative în Serviciile publice de educație și administrație locală (IRIS)*. Ca obiectiv general, proiectul își propune derularea investigațiilor aferente pentru construirea și implementarea unei soluții de dezvoltare comunitară și reducere a izolării în comunitățile defavorizate, bazată pe utilizarea tehnologiilor video inovative, respectiv pe dezvoltarea și implementarea produsului inovativ „Telecentru comunitar”.

În ceea ce privește adoptarea tehnologiei în viața de zi cu zi, s-au remarcat o serie de bariere generale, dar și o serie de bariere specifice tehnologiilor video. Cercetarea efectuată a avut ca rezultat crearea unui top al barierelor în adoptarea tehnologiilor, care include atât barierele generale, cât și pe cele specifice tehnologiilor video. Investigarea reprezentărilor mentale asociate procesului de adopție a tehnologiilor video a fost demarată în primă etapă într-o manieră calitativă, prin realizarea unui număr de focus grupuri cu scopul unei identificări cât mai realiste a unui set de bariere și facilitatori, caracteristici spațiului românesc.

Printre barierele identificate, putem menționa: teama de asumare a responsabilității asupra aparaturii, teama de a nu produce defecțiuni, costurile mari de achiziție, comoditatea – dificultatea de a ieși din zona de confort, impersonalitatea comunicării, reducerea rolului persoanei, riscul pierderilor de date, efectele negative asupra sănătății – sedentarism, radiații, limitarea comunicării, reducerea gradului de control, etc.

Barierile identificate au fost grupate în funcție de frecvența apariției și de impact în trei categorii: bariere de intensitate ridicată, bariere de intensitate moderată, bariere de intensitate redusă.

În funcție de tipul de motivație care stă în spatele barierelor, acestea pot fi clasificate în mai multe categorii după cum urmează:

1. **Bariere psihologice** = care țin de psihicul persoanei și modul în care se raportează la situații
2. **Bariere financiare** = care țin de costuri
3. **Bariere sociale** = care țin de comunicarea și relaționarea socială
4. **Bariere de sănătate** = care țin de sănătatea fizică și psihologică a persoanei
5. **Bariere de limitare** = care țin de tehnică și de limitările acesteia (în special în comunicare)
6. **Bariere funcționale** = care țin de aspecte tehnice sau de aspecte practice ale vieții

Bariere de intensitate ridicată

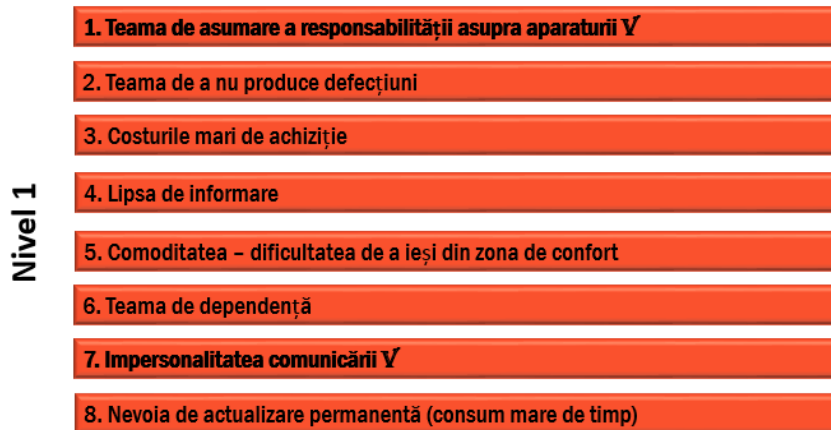

Fig. 1 Bariere de intensitate ridicată

În baza tipologiei barierelor identificate (grupate după intensitatea și natura lor) și a facilitatorilor, a fost realizată o agregare conceptuală pentru conturarea unui set de factori cu un grad operațional de cuantificare.

Printre acești factori, menționăm:

a) Gradul de autocontrol – o variabilă care de obicei beneficiază de o reflectare foarte slabă în cercetările ce presupun un grad de autoevaluare a acestei caracteristici, însă a cărei impact crește în mod semnificativ atunci când este măsurată în mod experimental. Studiile numeroase de economie comportamentală care vizează cuantificarea tentațiilor în fața exprimării voinței raționale justifică includerea ei în setul factorilor de interes.

Fig. 2 Bariere de intensitate moderată

b) Prețul tehnologiei video – o variabilă care apare în mod explicit în grupul barierelor de intensitate ridicată (subsetul bariere financiare și valorigrafice) sub eticheta ‘costuri mari de achiziție’: tehnologia este considerată necesară, însă accesul la ea este profund dependent

de posibilitățile financiare ale persoanei sau ale societății. Participanții consideră că utilizarea redusă a anumitor tehnologii în țara noastră, este cauzată de costurile mari. În cazul tehnologiilor comune (telefonie mobile, televiziune, electronice și electrocasnice, Internet) adoptarea s-a produs pe măsură ce acestea au devenit accesibile din punct de vedere al prețului.

c) Cunoștințele de specialitate/tehnice privind natura tehnologiei video - o variabilă ce încorporează trei dintre barierele de intensitate ridicată: teama de asumare a responsabilității asupra unei anumite aparaturi, teama de a nu produce defecțiuni (apare în special în cazul persoanelor care nu au abilități sau cunoștințe tehnice și este strâns legată de costurile unei eventuale defecțiuni cauzate de eroarea umană. Principala replică a acestor persoane este "decât să stric, mai bine nu mă bag". De multe ori, acest tip de teamă limitează accesul persoanelor la tehnologii care ar răspunde unor nevoi reale ale acestora) și lipsa de informare, respectiv două dintre barierele de intensitate moderată: lipsa de conștientizare a beneficiilor și lipsa specialiștilor în zona de instruire.

d) Percepția asupra riscurilor personale - o variabilă ale cărei conținuturi reflectă bariere precum teama de dependență (o barieră care apare frecvent, mai ales în cazul persoanelor de peste 40-45 ani). Acestea aleg să mențină nivelul de informare și utilizare a tehnologiei la nivel minimal pentru a preveni eventuala dependență. Acest fenomen apare ca reacție de apărare în cazul în care persoanele observă "dependența" la membrii familiei sau în cercul de prieteni. Dependența constă în utilizarea sistemelor informatice ("experiențe virtuale") pentru mai mult de câteva ore zilnic, în detrimentul experiențelor "reale"), reducerea rolului persoanei (rolul persoanei care comunică informații prin teleconferință este considerat redus față de situația de comunicare față în față. El devine un simplu livrator de informații, fără posibilitatea de contact emoțional autentic. În astfel de circumstanțe aspecte precum supervizarea reală sau mentoratul pot dispărea cu ușurință), neglijarea adevăratelor valori (riscul este ca petrecerea de timp de calitate să fie din ce în ce mai redusă și ca oamenii să pună accent pe valori artificiale), efecte negative asupra sănătății (sedentarism, radiații), reducerea engagementului (apare ideea conform căreia în momentul comunicării cu ajutorul tehnologiei individul are un grad de angajament mult mai redus și poate să își piardă foarte ușor atenția și concentrarea în relația cu tema discuției sau cu partenerii de comunicare) și reducerea gradului de control.

Despre IRIS

Tematica proiectului Adopția și Impactul tehnologiilor video Inovative în Serviciile publice de educație și administrație locală (IRIS) este utilizarea tehnologiilor video de teleprezență pentru furnizarea de servicii educaționale la distanță în comunitățile izolate geografic și evaluarea impactului implementării acestor servicii / tehnologii la nivel comunitar. Proiectul este realizat prin programul Parteneriate în domenii prioritare – PN II, derulat cu sprijinul MEN – UEFISCDI, având codul PN-II-PT-PCCA-2013-4-1802.

Proiectul are caracter inovativ, propunând realizarea unor inovații în numeroase direcții, precum inovația de produs, prin conceptul de telecentru comunitar, inovația în domeniul livrării de servicii educaționale la distanță și, nu în ultimul rând, inovația metodologiilor de investigare a rezistenței la adopție. Proiectul are un caracter interdisciplinar, realizând conexiuni între multiple domenii ale cunoașterii științifice: tehnologia comunicațiilor și informației, psihologia socială cognitivă, științele educației și economia comportamentală.